

Sygn. akt II Cgg 19/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący : Sędzia Sądu Okręgowego Elżbieta Kaziród

Protokolant: Iwona Mucha

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 r. w Rybniku

sprawy z powództwa F. K., B. K.

przeciwko (...) S.A. w K.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 323 104 zł (trzysta dwadzieścia trzy tysiące sto cztery zł) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 lutego 2016 roku ;
- 2) w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- 3) nakazuje pobrać od powodów z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 5499,60 zł (pięć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt dziewięć zł sześćdziesiąt gr) tytułem kosztów sądowych;
- 4) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 21 998 zł (dwadzieścia jeden tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt osiem zł) tytułem kosztów sądowych;
- 5) zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 4320 zł (cztery tysiące trzysta dwadzieścia zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Elżbieta Kaziród

Sygn. akt II Cgg 19/14

UZASADNIENIE

Powodowie B. K. i F. K. domagają się wypłaty jednorazowego odszkodowania za szkody górnicze powstałe w budynku mieszkalnym jak i w innych obiektach budowlanych i urządzeniach, usytuowanych na nieruchomości na przy ul. (...) w M., opisaney w księdze wieczystej o numerze (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim, której są właścicielami.

W związku z powyższym powodowie wnieśli o zapłatę kwoty 400 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 30.04.2014 r.

Powodowie argumentują, iż na przedmiotowej nieruchomości znajduje się m.in. budynek mieszkalny oraz chodnik uszkodzone na skutek działalności górniczej pozwanej. Uszkodzenia budynku polegają w szczególności na: znacznym przechyle bryły budynku, pęknięciach ścian (zewnątrznych i wewnętrznych), stropów, kominów, zwichrowaniu

stolarki okiennej i drzwiowej. Piwnica tego budynku jest zawilgocona a posadzki popękane. Nawierzchnia chodnika na działce jest zwichrowana.

Podkreślają jednocześnie, iż (...) S.A. w K. nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za szkody. Jednakże pismem z dnia 18.02.2014 r. pozwana poinformowała powodów, że (biorąc pod uwagę wielkość wychylenia budynku) zleci wykonanie analizy techniczno-ekonomicznej, ustalającej sposób naprawy uszkodzonego budynku (jednorazowe odszkodowanie albo rektyfikacja pionowa), ale pod warunkiem złożenia przez powodów deklaracji do kiedy ewentualnie dokonają rozbiórki przedmiotowego budynku.

Powodowie wskazują, że taką deklarację złożyli, ale w odpowiedzi zostali poinformowani, że wykonanie przedmiotowej analizy zostanie zlecone w II połowie 2014 roku, zaś zrealizowanie zadania jest przewidywane dopiero na 2015 r. Powodowie nie zaakceptowali tak długiego terminu załatwiania ich wniosku, tym bardziej, że nie wiedzą na jakie odszkodowanie mogą liczyć i w jakim terminie zostanie ono wypłacone.

W ocenie powodów właściwym sposobem naprawy szkody jest odszkodowanie odpowiadające wartości odtworzeniowej uszkodzonych obiektów, bowiem przywrócenie do stanu poprzedniego będzie ekonomicznie nieuzasadnione bądź niemożliwe (nie zapewni trwałości naprawienia szkody), a odszkodowanie to powinno wynosić 400 000 zł. W tym stanie rzeczy ich powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Pozwana (...) S.A. w K. nie kwestionuje, iż szkoda powstała na nieruchomości powodów oraz że wynika ze szkód górniczych. W ocenie pozwanej właściwym sposobem naprawy szkód górniczych w przedmiotowych obiektach powinna być wypłata odszkodowania.

Ponadto pozwana podkreślała, iż nie dała powodu do wytoczenia powództwa, albowiem w dacie prowadzenia pertraktacji nie była w stanie przesądzić, który ze sposobów naprawy szkody będzie właściwy, czy to rektyfikacja budynku czy też jednorazowe odszkodowanie. Z uwagi na powyższe pozwana wniosła o nieobciążanie jej kosztami postępowania, ponieważ nie dała w jej ocenie powodu do wytoczenia powództwa i w każdym czasie jest skłonna zawrzeć ugode, ale po przeprowadzeniu stosownej analizy techniczno-ekonomicznej i określenia wartości przedmiotu ugody.

W toku procesu strony wdały się w polemikę prawną naprzemiennie odnosząc się do twierdzeń strony przeciwnej i przytaczając nowe argumenty na poparcie swoich wniosków, do których Sąd odniósł się w dalszej części uzasadnienia. Pozwana ostatecznie nie kwestionowała opinii biegłych wydanych w sprawie i przyznała, że wprawdzie miała pewne do nich zastrzeżenia, ale po złożeniu opinii uzupełniających w całej rozciągłości je uznała za wystarczające dla ustalenia wysokości należnego powodom odszkodowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie są B. K. i F. K. są właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...) w M., opisanej w księdze wieczystej o numerze (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim.

Składnik budowlany nieruchomości stanowią w szczególności:

Budynek mieszkalny o kubaturze 775,00 m³ i powierzchni zabudowy 97,76 m². Rozpoczęcie robót budowlanych nastąpiło w roku 1969, a około 1976 roku powstał stan surowy budynku. Taki stan istniał do roku 1986, kiedy nastąpiła kontynuacja robót i uzyskanie stanu do zamieszkania w 1989 r. Jest to budynek dwukondygnacyjny, wolnostojący i całkowicie podpiwniczony. Posiada fundamenty żelbetowe ze ściągami przekątniowymi. Ściany piwnic zewnętrznie murowane z bloczków betonowych i betonowe monolityczne, ściany wewnętrzne betonowe monolityczne i ceglane. Ściany nadziemia murowane z cegły ceramicznej pełnej, a ściany przedsiionka z pustaka ceramicznego. Natomiast ściany działowe są murowane z cegły ceramicznej pełnej. Stropodach to płyta żelbetowa krzyżowo-zbrojona, a jego izolacja cieplna wykonana jest z płyt suprema i warstwy żużla - cztero spadowy. Pokryty jest dwoma warstwami papy asfaltowej na lepiku i jednej warstwy papy termozgrzewalnej. Tynki wewnętrzne są cementowo-

wapienne kat. III malowane farbami emulsyjnymi, w pomieszczeniach piwnicznych ściany częściowo otynkowane tynkami cementowo-wapiennymi kat. II. Tynki zewnętrzne to tynki cementowe nakrapiane, malowane farbami emulsyjnymi do wymalowań zewnętrznych, a ściany przedsiionka ocieplone płytami styropianowymi z wyprawą cienkowieńską. Schody wewnętrzne i wejściowe - płyty żelbetowe, schody zejścia do piwnicy - betonowe na gruncie. Rynny i rury spustowe, a także stolarka okienna i podokienniki wewnętrzne wykonane z PCV. Stolarka drzwiowa jest drewniana w całym budynku, z wyjątkiem stalowych drzwi wejściowych. Budynek wyposażony jest w instalację wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania oraz elektryczną. Ponadto jest zabezpieczony na wpływy eksploatacji górniczej kategorii IV.

Nawierzchnie i chodniki zostały wykonane z kostki betonowej i płyt betonowych w 2006 r., a opaska żwirowa w 2011 r. Regularna kostka betonowa posiada grubość 6 cm i jest wykonana na podsypce piaskowej z wypełnieniem spoin piaskiem. Nawierzchnia z płyt betonowych chodnikowych o wymiarach 50x50x7 cm także znajduje się na podsypce piaskowej z wypełnieniem spoin piaskiem. Natomiast opaska żwirowa wokół części elewacji posiada grubość 10 cm i znajduje się na podbudowie z kruszywa. Obrzeża betonowe o wymiarach 20x6 cm są wykonane na podsypce piaskowej z wypełnieniem spoin piaskiem.

Dowód: odpis księgi wieczystej k. 3-8; opinia budowlana biegłej mgr inż. I. M. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 194-292, 327-329; opinia budowlana biegłego M. S. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 47-118, 153-157; decyzja o pozwoleniu na budowę z 17.07.1969 r. k. 141

Nieruchomość powodów znajduje się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej prowadzonej przez Kopalnię (...), wchodząca w skład (...) S.A. w K.. Ruch tego zakładu spowodował powstawanie na nieruchomości szkód górniczych, które utrudniają w sposób istotny korzystanie z niej oraz doprowadziły do degradacji usytuowanych na niej obiektów budowlanych. W związku z tym powodowie na przestrzeni ostatnich lat regularnie składali wnioski o do pozwanej o likwidację szkód górniczych. Składali m.in. takie wnioski w roku 2005, 2008 oraz w roku 2011.

W toku postępowania ugodowego prowadzonego przez (...) S.A. w K., pozwana pismem z dnia 18.02.2014 r. przyznała, że zasadnym jest naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego u powodów albo poprzez wypłatę jednorazowego odszkodowania albo poprzez przywrócenie stanu poprzedniego poprzez wykonanie pionowej rektyfikacji budynku. Zapytała również w jakim terminie powodowie byliby skłonni rozebrać budynek w razie, gdyby uzasadnioną formą naprawy było jednorazowe odszkodowanie.

Powodowie pismem z dnia 4.03.2014 r. poinformowali pozwaną, iż deklarują rozebranie budynku w ciągu 5, 6 lat od daty otrzymania wypłaty pieniężnej.

W związku z tym pozwana pismem z dnia 14.04.2014 r. zadeklarowała, iż zleci stosowną analizę techniczno-ekonomiczną w drugiej połowie 2014 roku, a realizację zadania przewiduje na początek 2015 r.

W dacie 28.04.2014 r. powodowie poinformowali pozwaną, iż występują na drogę sądową z uwagi na zbyt odległy termin załatwienia wniosku.

Dowód: pismo pozwanej do powodów z 18.02.2014 r. k. 35; odpis z KRS pozwanej k. 22-32; pismo strony powodowej do pozwanej z 4.03.2014 r. k. 34; pismo pozwanej do powodów z 14.04.2014 r. k. 33; wnioski o naprawienie szkód górniczych k. 139, 140; opinia budowlana biegłej mgr inż. I. M. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 194-292, 327-329; opinia budowlana biegłego M. S. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 47-118, 153-157

Wartości odtworzeniowa składników budowlanych znajdujących się na nieruchomości usytuowanej w M. przy ul. (...).

Wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego:

Wartość odtworzeniowa rzeczywista początkowa obiektu obliczona metodą szczegółową w poziomie cen na IV kwartał 2015 r. wynosi: 397 731,25 zł

Aktualna rzeczywista wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia (średnioważony stopień zużycia 25,48 %) wynosi 294 519,99 zł netto.

Natomiast przy zastosowaniu stawki podatku VAT dla budynku mieszkalnego w wysokości 8 %, wartość odtworzeniowa budynku wyniesie 318 081,59 zł ($294\ 519,99\ \text{zł} \cdot 1,08 = 318\ 081,59\ \text{zł}$).

Nr	Nazwa rodzaju robót oraz obliczanie kosztu odtworzenia rodz. robót	Częstkowy średnioważony stopień zużycia	Udział rodzaju robót w koszcie odtworzenia budynku [%]	
Nazwa rodzaju robót	Wartość odtworzeniowa początkowa wg kosztorysu			
1	Roboty ziemne	19 455,41	0,763%	5,09%
2	Fundamenty	12 878,00	0,505%	3,37%
3	Podłogi betonowe na gruncie	2 022,58	0,185%	0,53%
4	Ściany piwnic	36 515,81	2,387%	9,55%
5	Ściany nadziemia	97 593,13	6,380%	25,52%
6	Ściany murowane z pustaków ceramicznych	2 848,68	0,045%	0,74%
7	Stropy międzykondygnacyjne, płyty żelbetowe	19 853,94	1,298%	5,19%

8	Schody żelbetowe wewnętrzne	2 549,25	0,187%	0,67%
9	Stropodach	31 466,22	2,304%	8,23%
10	Pokrycie dachowe z papy	5 330,24	1,115%	1,39%
11	Schody betonowe na gruncie, zewnętrzne	235,52	0,022%	0,06%
12	Strop międzykondygnacyjny przedsionka, płyta żelbetowa	525,21	0,007%	0,14%
13	Schody żelbetowe zewnętrzne	827,60	0,011%	0,22%
14	Balkon, stropodach przedsionka	5 544,31	0,072%	1,45%
15	Obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe	5 844,17	0,611%	1,53%
16	Tynki wewnętrzne	11 137,64	1,223%	2,91%
17	Okładzina sufitów z kasetonów styropianowych	2 264,44	0,355%	0,59%
18	Okładzina ścian i podsufitki z paneli (...)	8 706,98	0,273%	2,28%
19 1	Okładziny ścian z boazerii drewnianej	6 057,34	0,317%	1,58%

20	Okładzina ścian z płytek	2 012,41	0,121%	0,53%
21	Tapetowanie	16,35	0,002%	0,00%
22	Malowanie powierzchni wewnętrznych	1 868,14	0,137%	0,49%
23	Wylewki cementowe pod posadzki	5 840,44	0,870%	1,53%
24	Posadzki z płyt pilśniowych	753,82	0,158%	0,20%
25	Posadzki z wykładzin dywanowych	1 181,42	0,247%	0,31%
26	Posadzki z paneli podłogowych	2 777,08	0,160%	0,73%
27	Posadzki płytkowe	4 789,76	0,038%	1,25%
28	Posadzki płytkowe (parter pom. 7)	406,89	0,029%	0,11%
29	Posadzki płytkowe (parter pom. 1)	423,02	0,009%	0,11%
30	Okładzina z płytek na schodach wejściowych	894,05	0,019%	0,23%
31	Okładzina z płytek balkonu	1 696,94	0,013%	0,44%
32	Stolarka okienna z (...)	11 392,91	0,328%	2,98%
33	Podokienniki wewnętrzne (...)	1 470,66	0,035%	0,38%

34	Ślusarka okienna	1 173,39	0,028%	0,31%
35	Podokienniki zewnętrzne z płytek klinkierowych	473,94	0,006%	0,12%
36	Stolarka drzwiowa	12 028,75	0,598%	3,15%
37	Balustrady i drabiny stalowe	3 903,72	0,031%	1,02%
38	Izolacja termiczna ścian przedsionka	2 290,14	0,096%	0,60%
39	Tynki zewnętrzne	7 108,73	0,112%	1,86%
40	Malowanie elewacji i rusztowania	6 207,14	1,298%	1,62%
	Razem budynek - konstrukcja z wykończeniami	340 366,17	22,391%	89,00%
41	Instalacja elektryczna, RTV	9 943,28	0,780%	2,60%
42	Instalacja wodna i kanalizacyjna	12 620,32	1,188%	3,30%
43	Instalacja C.O. (bez kotła i instalacji w kotłowni)	11 473,02	0,660%	3,00%
44	Kocioł C.O. z instalacją w kotłowni	8 031,11	0,462%	2,10%
	Razem instalacje w budynku	42 067,73	3,09%	11,00%

	Razem budynek z wykończeniem i instalacjami	382 433,90		100,00%
45	Koszty dokumentacji (2,5 %)	9 560,85		
46	Roboty ukryte i nieujawnione	5 736,51		
	Wartość odtworzeniowa rzeczywista początkowa	397 731,25		
	Średnioważony stopień zużycia	25,48 %		
	Wartość odtworzenia rzeczywista aktualna	294 519,99 zł		

Wartość odtworzeniowa nawierzchni:

Koszt wykonania nawierzchni z kostki brukowej betonowej płyt betonowych oraz opaski żwirowej na podstawie szczegółowej wyceny wynosi 4 537,10 zł netto.

Z uwagi na to, iż stopień zużycia nawierzchni ustalony został na poziomie 10 %, to aktualna wartość odtworzeniowa rzeczywista wynosi 4 083,39 zł ($4\ 537,10\ \text{zł} \cdot (1-0,10)$) netto. Natomiast przy zastosowaniu stawki podatku VAT w wysokości 23 %, wartość odtworzeniowa dla nawierzchni i chodników wyniesie 5 022,57 zł ($4\ 083,39\ \text{zł} \cdot 1,23 = 5\ 022,57\ \text{zł}$).

Zatem aktualna łączna wartość odtworzeniowa składników budowlanych uszkodzonych i zniszczonych w wyniku działalności górniczej pozwanej spółki położonych na nieruchomości powodów, po uwzględnieniu wartości dodanej, czyli podatku VAT, wynosi w cenie brutto **323 104,16 zł**.

Dowód: opinia budowlana biegłej mgr inż. I. M. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 194-292, 327-329; opinia budowlana biegłego M. S. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 47-118, 153-157

W pierwszej kolejności Sąd postanowił w sprawie dopuścić dowód z opinii budowlanej biegłego sądowego M. S., który ostatecznie wyliczył, iż:

- wysokość odszkodowania należnego powodowi zgodnie z przyjętymi stopniami zużycia obiektów (20 % stopień naturalnego zużycia budynku mieszkalnego) winno wynieść ogółem 285 068,29 zł brutto, na co składa się koszt

odtworzenia budynku mieszkalnego: $256\ 665,94\ \text{zł} \times 1,08 = 280\ 439,21\ \text{zł}$ oraz nawierzchni i chodników: $3\ 763,48\ \text{zł} \times 1,23 = 4\ 629,08\ \text{zł}$.

Dowód: opinia budowlana biegłego M. S. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 47-118, 153-157

Z uwagi na zastrzeżenia stron odnośnie wadliwości sporządzenia opinii przez biegłego, Sąd zlecił wykonanie opinii budowlanej kolejnemu biegłemu z zakresu budownictwa, szkód górniczych i szacowania nieruchomości mgr inż. I. M..

Po zapoznaniu się z materiałem zawartym w aktach sprawy, dokumentacją i przeprowadzeniu stosownych analiz, wizji lokalnych i oględzin składników budowlanych oraz biorąc pod uwagę opinie dotychczas wydane w sprawie, jak również wszystkie zastrzeżenia zgłaszane przez strony, biegła jednoznacznie stwierdziła, że aktualna wysokość odszkodowania należnego powodom za składniki budowlane uszkodzone i zniszczone w wyniku działalności górniczej pozwanej z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia wynosi: 323 104,16 zł, z podatkiem VAT.

Dowód: opinia budowlana biegłej mgr inż. I. M. wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 194-292, 327-329

Sąd postanowił oddalić wniosek dowodowy strony powodowej o dopuszczenie dowodu z kolejnej, trzeciej opinii biegłego sądowego, ponieważ Sąd stoi na stanowisku, iż opinie dwóch biegłych wraz z opiniami uzupełniającymi, w sposób wyczerpujący wyjaśniły wszelkie kwestie podnoszone przez strony, a samo niezadowolenie pozwanej z treści opinii nie uzasadnia przedłużania postępowania w sytuacji, gdy potrzeba taka nie wynika z okoliczności sprawy.

Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, którym dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności, a zgodność ich treści z rzeczywistym stanem faktycznym nie została przez strony zakwestionowana w toku procesu.

Ponadto Sąd w całości podzielił wywody i wnioski opinii, zarówno głównej jak i pisemnej uzupełniającej, które zostały wydane przez biegłego sądowego mgr inż. I. M., gdyż została ona wydana w sposób rzetelny i wszechstronny oraz została poparta specjalistyczną wiedzą i wieloletnim doświadczeniem biegłej w tej dziedzinie, a także w ocenie Sądu nie zawierała błędów logicznych i była najbardziej aktualna.

Nie ulega wątpliwości, że dowód z opinii biegłych podlega ocenie przy zastosowaniu art. 233 § 1 kpc - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie SN z 7.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 4/2001, poz. 64). Złożona w rozpoznawanej sprawie opinia biegłej mgr inż. I. M. odznacza się pełną przydatnością dowodową w świetle powołanych kryteriów.

Sąd przychylił się również do opinii pierwszego biegłego M. S., w zakresie w jakim ustalenia poczynione przez niego są zbieżne z opinią biegłej sądowej.

W ocenie Sądu, formalne zarzuty strony powodowej wobec opinii biegłej I. M. są chybione. Biegła w swojej pisemnej opinii uzupełniającej rzeczowo odniosła się do kwestii podnoszonych przez powodów oraz wyjaśniła w sposób logiczny swoje wywody.

Wskazała, że rzeczywista wartość odtworzeniową budynku mieszkalnego i nawierzchni została określona na dzień dokonania oględzin i na podstawie cen i wskaźników aktualnych na czas wykonywania opinii, ponieważ powodowie nie domagali się, a Sąd nie zlecał, ustalenia wartości budynku na okres wcześniejszy, tj. pierwotnie zgłaszanej szkody w 2011 r. Natomiast stan techniczny biegła określiła zgodnie z posiadaną wiedzą i doświadczeniem zawodowym, a przedstawione przez stronę powodowa wypisy z biuletynów dotyczących wycen nie są poparte wiedzą fachową. Podniosła przy tym, że wg biuletynu proponowany stopień zużycia dla podobnego budynku mieszkalnego może wynosić nawet 29,7 %. Natomiast zastosowanie przez biegłą obliczeń metodą szczegółową pozwoliło na określenie stopnia zużycia na 25,48 %. Także stopień stanu technicznego przyjęty jako średni jest adekwatny do zastosowanych materiałów do budowy, technologii i materiałów wykończeniowych nie posiadających cech podwyższonego standardu.

Biegła sądowa podniosła także, iż roboty ziemne są składnikiem wykonania elementu budowlanego i tak jak przy każdym wycenianym elemencie budowli roboty przynależne do wykonania danego elementu budowlanego podlegają takiemu samemu stopniu zużycia jak analizowany element budynku, czyli w niniejszym przypadku fundamentów, ścian fundamentowych zgodnie z procedurą dokonywania wyceny. Podobne zasady przyjmuje się przy wycenie kosztów dokumentacji, na którą składają się: koszty wykonania projektu budowlanego, koszty uzgodnień, koszty wykupienia mapy do celów projektowych, czy koszty nadzoru budowlanego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało w zasadniczej części na uwzględnienie.

Dochodzone przez powodów roszczenia wynikały z faktu wystąpienia szkody na ich nieruchomości spowodowanej ruchem zakładu górniczego pozwanej, a ponieważ ruch ten prowadzony był zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze, to do naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zastosowanie miały przepisy regulujące tę szczególną materię. Ponadto zgodnie art. 435 § 1 kc przedsiębiorca górniczy, jako prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.), odpowiada za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną przez ruch tego przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Poza sporem w niniejszej sprawie był fakt podlegania nieruchomości powodów wpływom górniczym oraz powstanie w związku z nimi szkód. Nadto pozwana ostatecznie uznała roszczenie w zakresie obowiązku naprawy szkód występujących w nieruchomości powodów. Sporna pomiędzy stronami była jedynie kwestia wysokości zapłaty jednorazowego odszkodowania, a we wcześniejszym czasie kwestia nie wyczerpania ugodowego załatwienia sprawy.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 r. (III CZP 75/13, OSNC 2014/7-8/75), że do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. – kiedy to w życie weszła aktualnie obowiązująca ustawa - stosuje się przepisy poprzedniej ustawy z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tak też Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 29 stycznia 2014 r., I ACa 635/13, LEX nr 1437968 oraz w wyroku z dnia 5 lutego 2014 r., V ACa 635/13, LEX nr 1437984). Zasadnicze szkody na posesji powodów powstały w latach 2008-2011 (podobnie jak miało to miejsce ze zdarzeniem wywołującym tę szkodę), tj. przed wejściem w życie obecnie obowiązującego Prawa geologicznego i górniczego, w związku z czym do rozpoznania roszczeń powoda dochodzonych w niniejszej sprawie zastosowanie miały przepisy ustawy z 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947).

Stosownie do art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

W myśl art. 97 tej ustawy w sprawach o naprawienie szkód górniczych orzekają sądy powszechne (ust.1), jednakże sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe dopiero po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni (ust. 2). Warunek ten w niniejszej sprawie został spełniony, co ostatecznie nie było kwestionowane w toku procesu, a jednoznacznie wynika z korespondencji prowadzonej przez strony przed wszczęciem niniejszego postępowania.

Poprzez odesłanie wynikające z art. 92 w/w ustawy Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z którym do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej, do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej regulowanej tą ustawą konieczne było ustalenie, że w nieruchomości powodów powstała szkoda oraz, że istnieje adekwatny związek przyczynowy (art. 361 kc)

pomiędzy powstałą szkodą a działalnością górniczą pozwanej. Wydane w niniejszej sprawie opinie biegłych, w tym z postępowania ugodowego, nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do tego, że występujące na nieruchomości powodów szkody są pochodzenia górniczego, co również przyznała pozwana.

Stosownie do art. 95 ustawy prawo górnicze i geologiczne, jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania (ust.1).

Zdaniem stron niemożliwym jest przywrócenie stanu poprzedniego obiektów budowlanych na nieruchomości powodów poprzez wykonanie remontu budynku mieszkalnego oraz naprawienie aktualnie występujących uszkodzeń górniczych w pozostałych obiektach budowlanych, ponieważ jest to nieuzasadnione ekonomicznie. W związku z tym Sąd musiał ustalić wysokość należnego powodom odszkodowania.

W ocenie Sądu w sposób wszechstronny, rzeczowy i logiczny przeanalizowała całość zagadnienia biegła sądowa mgr inż. I. M.. Po zapoznaniu się z materiałem zawartym w aktach sprawy, dokumentacją i po przeprowadzeniu stosownych analiz, wizji lokalnych i oględzin składników budowlanych oraz biorąc pod uwagę inne opinie wydane w sprawie, jak również wszystkie zastrzeżenia zgłaszane przez strony, wydała najpełniejszą i najdokładniejszą opinię, która stanowiła podstawę ustaleń w przedmiotowej sprawie. Biegła w swoich wyliczeniach uwzględniła również należny podatek VAT w wysokości 8 % za budynek mieszkalny oraz w wysokości 23 % za pozostałe składniki budowlane.

Sąd ustalając wysokość odszkodowania, zgodnie z utrwaloną praktyką, wziął pod uwagę wartość techniczną obiektów budowlanych na nieruchomości powodów, czyli wartość odtworzeniową składników budowlanych uszkodzonych i zniszczonych w wyniku działalności górniczej pozwanej spółki, z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia obiektów. Sąd oparł się na wyliczeniach obu biegłych, które w zasadzie wzajemnie się uzupełniały. Tym niemniej podstawę wyliczeń w sprawie stanowiła opinia biegłej I. M. jako bardziej aktualna – wartość odtworzeniowa według cen z IV kwartału 2015 r. wobec poziomu cen z III kwartału 2014 r. wziętych za podstawę przez biegłego M. S.. Należało wziąć pod uwagę najbardziej aktualne wyliczenia, ponieważ jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania.

Sąd podziela jednocześnie stanowisko strony pozwanej, iż powodowie bezzasadnie domagają się uwzględnienia w kwocie odszkodowania za budynek, także kosztów jego rozbiórki. Roszczenie to jest przedwczesne, bowiem powodowie nie dokonali rozbiórki obiektów będących przedmiotem postępowania, a planują takie prace dopiero za 5, 6 lat. Dlatego w tym zakresie nie ponieśli szkody. Niezależnie od powyższego w przyszłości powodowie mają możliwość udostępnienia swojej nieruchomości, a pozwana przeprowadzi rozbiórkę, ewentualnie zwróci udokumentowane koszty, jeżeli powodowie zdecydują się realizować rozbiórkę we własnym zakresie. Na marginesie wskazać należy, iż Sąd bazując na swoim doświadczeniu zawodowym posiada wiedzę, iż po wypłacie stosownego odszkodowania osobom poszkodowanym ruchem zakładu górniczego, przez wiele następnych lat nie decydują się na dokonanie rozbiórki uszkodzonych obiektów budowlanych, jednocześnie użytkując je w dalszym ciągu.

W judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się, że odkodowanie należy się w kwotach brutto, tj. z podatkiem VAT m.in.: w każdym przypadku, gdy osoba poszkodowana nie jest jego podatnikiem oraz niezależnie od tego czy poszkodowany naprawił daną rzecz (tak uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 17.05.2007 r. o sygn. akt. III CZP 150/06). W tej sytuacji na podstawie art. 95 ustawy Prawo geologiczne i górnicze Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów odszkodowanie po zaokrągleniu w łącznej wysokości 323 104 zł brutto, tj. z należnym podatkiem VAT w wysokości 8 % za budynek mieszkalny oraz w wysokości 23 % za pozostałe składniki budowlane. Na powyższą kwotę odszkodowania składa się kwota za budynek mieszkalny 318 081,59 zł (294 519,99 zł * 1,08 VAT = 318 081,59 zł) oraz kwota 5 022,57 zł (4 083,39 zł * 1,23 VAT = 5 022,57 zł) za odtworzenie nawierzchni i chodników.

Powodowie w przedmiotowej sprawie żądali zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu. Sąd uznał jednakże, iż zasądzenie odsetek jest zasadne od dnia 19 lutego 2016 r., tj. od chwili kiedy pozwanej znana była wysokość szkody

i taką kwotę zgadzała się zapłacić, a zasądzone odkodowanie na rzecz powodów pokrywa się z kwotą uznanego przez pozwaną roszczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 kpc, dokonując ich stosunkowego rozliczenia.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić Sąd obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy według zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Oznacza to, że część opłaty sądowej, od której zwolnieni byli powodowie obciąża pozwaną według wyniku sporu zgodnie z art. 100 kpc.

Łączne koszty procesu poniesione przez strony wynosiły 14 400 zł (koszty zastępstwa procesowego obu stron po 7 200 zł). Powodowie utrzymali się z żądaniem w 80 %, a zatem obciąża ich 20 % łącznych kosztów procesu, tj. 2 880 zł. Skoro powodowie ponieśli łącznie koszty w kwocie 7 200 zł, to różnica w kwocie 4 320 zł podlega zasądzeniu na ich rzecz od pozwanej (pkt 5 wyroku).

Wydatki Skarbu Państwa związane były z wynagrodzeniem biegłych, które wynosiły 7 497,84 zł oraz opłatą od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni, a która wynosiła 20 000 zł.

Na pozwaną został zatem włożony obowiązek zwrotu na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. opłaty od pozwu w zakresie uwzględnionego powództwa i wydatków na biegłych w 80 %, czyli łącznie w kwocie 21 998 zł (pkt 4 wyroku). Jednocześnie Sąd na podstawie art. 113 ust. 2 wyżej powołanej ustawy nakazał pobrać od powodów z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 5 499,60 zł przypadającą na nich częścią należnych kosztów sądowych (pkt 3 wyroku).

SSO Elżbieta Kaziród